

РЕБРО́ Петро Павлович (псевдоніми: Ламайребро, П. Білоцерківський, П. Сагайдачний, Сивуха, Т. Павленко; 19. 05. 1932, с. Білоцерківка Царекостянтинівського р-ну Дніпропетровської обл., нині Пологи́вського р-ну Запорізької обл. — 22. 03. 2014, Запоріжжя) — письменник, гуморист і сатирик, літературознавець, перекладач. Член НСПУ (1956; у 1967—98 — голова Запорізької обласної організації). Лауреат численних літературних премій. Закінчив Запорізький педагогічний інститут (1953). Учителював; працював у редакціях обласних газет «Червоне Запоріжжя» та «Запорізька правда», старшим інспектором із мистецтва обласного управління культури і старшим редактором місцевого книжково-газетного видавництва. 1960—67 очолював обласне літературне об'єднання. Друкуватися почав 1946. Із поліфонії лірично-поетичної творчості Р. чітко вирізняються два однаково відчутні мотиви — сучасного індустріального Запоріжжя і колишнього козацького Запорожжя. Майстерна звукова інструментовка, версифікації, легкість, бездоганна ритмомелодійна організація ліричних поезій Р. привернула увагу багатьох композиторів, зокрема П. Майбороди, О. Білаша, Я. Цегляра, В. Зюзіна, О. Носика, Н. Боевої, А. Сердюка, які поклали на музику низку його віршів («Стежечка вузька», «Ода Запоріжжю», «Дума про Запорозьку Січ», «Коли ми вдох», «Дубовий гай», «Дніпряночка», «Хвилина мовчання», «Весела Січ», «Гей, шуми, Великий Луже!», «Солов'їна Україна»). Ліричний струмінь поетичної творчості Р. органічно зливається із гумористично-сатиричним: сміх добродушний,

незловистий і делікатний, у нього немає прагнення до клоунського ефекту, йому чужа просторічно-міщанська грубість і спрощеність. «Викривальна» фраза відзначається своєрідною мовною цнотливістю, естетичною виваженістю, непідробною дотепністю та виразово-стилістичною привабливістю. Від середини 1980-х рр. гуморист зосередився переважно на темі запорозького іскрометного дотепу: 1993—2002 він видав 10 книжок «Козацьких жартів», що стало помітним явищем у новітній українській літературі. Поема-спогад «Зозулин цвіт», присвячена пам'яті П. Тичини (вона дала назву одній із останніх ліричних збірок поета), вельми автобіографічна, її рядки осяяні щирою, майже синівською любов'ю автора до класика, який привітав його ще на підступах до поезії. Написав чимало книг для дітей: «Сонечко» (К., 1958), «Чому заєць косоокий?» (Дн., 1958), «Солов'ята» (К., 1961), «Дірочка від бублика» (З., 1962), «Мій тато — сталевар» (1962), «Хто швидше відгадає?» (1963), «Кирпата Оксанка» (1964), «Весела вдача» (1973), «Чудо з чудес — наш Дніпрогес» (1974), «Кіт-коточок» (1980), «Ключі від веселки» (1982), «Квіти мають імена» (1995; усі — Київ), «Веселиця» (Х., 2006). Окремі вірші увійшли до шкільних підручників («Буквар», «Читанка», «Українська мова»). Автор документальних повістей «Грім під Запоріжжям» (1969; 1985; про молодих підпільників із с-ща Балабине, які 1942—43 відважно боролися проти фашистських загарбників та їх місцевих прислужників), «Ніжна сталь» (1976; про життя і роботу сталеварів, її героями виступають представники трьох поколінь запорізьких крицетворців, заслужені й шановані робітники заводу «Запоріжсталь»); віршованої драми «Любов сильних» (співавт.), драматичної поеми «Заграва над Хортицею». Пафосні публікації поета у періодиці 1950-х — 1-ї половини 1980-х рр. дещо застаріли й можуть сприйматися нині лише як матеріал для історичної характеристики минулої епохи. В основу публіцистичних творів Р. кінця 1980-х — 1990-х рр. лягли, переважно, виступи письменника на велелюдних мітингах, різних урочистих зібраннях та ювілейних конференціях. Найбільшою мірою його громадянсько-патріотичні почування сконденсовано в статті «На нас дивиться Великий Кобзар» («Хортиця», 1990, № 1). У статті «Шабаш номенклатурників, або "Соборування" по-більшовицькому» («Хортиця», 1992, № 2) він із разучою достовірністю розкрив обкомівсько-партократичну «кухню» цькування О. Гончара за його роман «Собор», у найдрібніших деталях простежив зрушення суспільно-політичної свідомості українців (особливо інтелігентів) перед розвалом «імперії зла». Р. здійснив значну дослідницьку роботу в цьому напрямку

й опублікував близько сотні статей про життєві та творчі зв'язки із Запоріжжям багатьох видатних письменників. Працював також у жанрі поетичного перекладу, зокрема переклав українською мовою вірші С. Юлаєва («Рідна сторона», «Соловей», «Стріла», «Кош»), М. Доможакова («Вогні в тайзі», «Як ріки з'єднались...», «Весна», «Рідна школа», «Маленький мисливець» та ін.), К. Ломія (поема-казка «Донька сонця»). Упорядник і один із перекладачів збірників «Дружби слово заповітне» (1977; 1981), «Тюльпани з-над Каспію» (1977), «Квіти Абхазії» (1979), «Мелодії Агіделі» (1980; усі — Дніпропетровськ). Твори Р. перекладені багатьма мовами світу. У Запоріжжі на фасаді будинку на проспекті Соборний, № 190, в якому мешкав Р., йому встановлено меморіальну дошку, а також названо вулицю на його честь (2016). 2015 засновано обласну літературно-мистецьку премію імені Р. Автор кількох статей в ЕСУ.

Основні твори

лірика — Заспів. К., 1955; Вітер з Дніпра. К., 1957; Родичі сонця. К., 1961; Проміння серця. К., 1962; Людяність. К., 1965; Запорізька веселка. К., 1967;

Вогнярі. К., 1971; Криця. К., 1975; Листи до земляків. Дн., 1976; Побратимство. К., 1979; Вибране. К., 1982; Дружбоград. К., 1984; Зозулин цвіт. Дн., 1989; Острів Байди. З., 1999; Вибрані твори: В 5 т. З., 2000—07; Моя Білоцерківка. З., 2004; гумор та сатира — Проти шерсті. К., 1958; Перо під ребро. К., 1963; Гірка причастя. Дн., 1964; Заячі вуса. К., 1967; Порохівниця. К., 1972; Могорич. К., 1974; Гаряча прокатка. Дн., 1979; Із веселого ковша. К., 1983; Безробітний тамада. К., 1988; Козацькі жарти. З., 1993— 2002. Кн. 1—10; 2004. Кн. 11; 2005. Кн. 12; Ображений Гусак. З., 2003; Козацький сміховник. З., 2004; Сміхотелеграми. З., 2005; Веселі дуелі: Сто з гаком вельми дружніх пародій. З., 2006.

Рекомендована література

1. Петро Павлович Ребро: До 75-річчя від дня народження і 55-річчя літературної та громадської діяльності: Біобібліогр. покажч. З., 2008;
2. Стадніченко О. Петро Ребро: Літ. портрет. З., 2012;
3. Її ж. Вірний син землі запорізької (слово про Петра Ребра) // Хортиця. 2014. № 2.

П.-П. С. Юрик

Бібліографічний опис:

Ребро Петро Павлович / П.-П. С. Юрик // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-891291>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).